

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-4-84 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 04-52/692-176
Karar Tarihi : 12.8.2004

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, Murat GENCER,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER : K.Oğuz KARAKOÇ, Uygur GAZİOĞLU

20 **C. ŞİKAYET EDEN** : - İbrahim ÖZATA
İnönü Mh., Yıldırımlar Sanayi Sitesi, 91. Sk., No:30/2-3
Batıkent/Ankara

D. HAKKINDA

ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN TARAF : - Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.
İnkılap Mh., Sanayi Cd. No:54/A,
34768 Ümraniye/İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU** : Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş. (RTT) unvanlı
teşebbüs ve bayilerince, şikayetçinin sahibi bulunduğu özel servisin
Renault Trucks ürünlerine ait yedek parça ve teknik yardım taleplerinin
karşılınmaması suretiyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında
Kanun'un ihlal edildiği iddası.

40 **F.İDDİALARIN ÖZETİ:** Özata Motorlu Araçlar sahibi İbrahim ÖZATA şikayet
dilekçesinde ve 5.7.2004 tarihinde Raportörlerle yaptığı görüşmede özetle;
Özata Motorlu Araçlar adı altında 1.6.2003 tarihinden itibaren Renault Trucks
araçlarının özel servisi olarak faaliyet gösterdiğini, ancak 1998/3 sayılı Motorlu
Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 7.
maddesine istinaden sözlü ve yazılı olarak yedek parça ve teknik yardım
talebinde bulunmasına karşın, bu araçların Türkiye distribütörü olan RTT ve
bayileri tarafından taleplerinin karşılanmadığını ifade etmiştir. Şikayetçi, ayrıca
Türkiye'de faaliyet gösteren 16 Renault Trucks yetkili servisi arasında gayri
resmi bir konsey kurulduğunu ve bu oluşumda yer alan teşebbüslerin yetkili
servisler ve distribütör firma tarafından kendisine yedek parça satışı
yapılmaması konusunda anlaştıklarını belirtmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 21.4.2004 tarih, 2010 sayı ile intikal eden başvuru üzerine düzenlenen 21.5.2004 tarih ve 2004-4-84/İİ-04-MH sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 17.6.2004 tarihli ve 04-42 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 17.6.2004 tarih ve 04-42/503-M sayı ile 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 30.7.2004 tarih, 2004-4-73/ÖA-04-KOK sayılı Önaraştırma Raporu 2.8.2004 tarih ve REK.0.08.00.00/181 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

a. RTT'nin şikayet konusu eylemlerinin 4054 sayılı Kanun ve 1998/3 sayılı Tebliğ'e aykırılık taşımadığı, bu nedenle teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı;

b. Bununla beraber, yapılan incelemeler sırasında RTT'nin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki Bayilik Sözleşmeleri'nin 1998/3 sayılı Tebliğ'e aykırı hükümler içerdiğinin tespit olunması nedeniyle:

1.- Bayilik sözleşmelerinin 3-A maddesi ve diğer maddelerindeki aksesuarların dağıtımına ilişkin hükümlerin ve 2-D maddesinde yer alan, RTT'nin yetkili satıcının anlaşma bölgesinde başka satıcı teşebbüslerle anlaşma yapma hakkını saklı tutmasını düzenleyen hükmün, 1998/3 sayılı Tebliğ'in 7-d maddesine uygun şekilde düzenlenmesi,

- 1997-2001 yılları arasında imzalanan sözleşmelerin yürürlük ve feshi ihbar sürelerine ilişkin 21 ve 22. maddelerinin 1998/3 sayılı Tebliğ'in 2000/3 sayılı Tebliğ ile değişik 6. maddesine uygun şekilde düzenlenmesi,

- 1997-1999 yılları arasında imzalanan sözleşmelerin, başka marka araçların satışı ile ilgili 3-B-VII, 19-A ve B, 7-C maddelerinin 1998/3 sayılı Tebliğ'in 4-b/3 maddesi uyarınca, ayrı satış yerlerinde, ayrı bir yönetimle, ayrı bir yasal varlık halinde ve markalar arasında karışıklıktan kaçınacak şekilde satış hallerinde, bayilerin başka marka motorlu araçları satabilmelerine olanak tanıyacak şekilde düzenlenmesi,

bayinin başka kaynaklardan gelen yedek parçaları kullanmasını yasaklayan 14-B maddesinin, 1998/3 sayılı Tebliğ'in 7-h maddesi uyarınca, orjinal parçalarla eşdeğer kalitedeki yedek parça kullanımına izin verecek şekilde düzenlenmesi,

04-52/692-176

üçüncü kişilere mal satılmamasına ilişkin 5-E maddesinin, 1998/3 sayılı Tebliğ'in 4-b/9 maddesi uyarınca yedek parçaların araçların bakım ve onarımında kullanacak bağımsız tamircilere satışını engellemeyecek şekilde düzenlenmesi,

kaydıyla ilgili sözleşmelerin 1998/3 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanabileceği;

100 2- Söz konusu değişikliklerin 60 gün içerisinde yapılarak Rekabet Kurumu'na bildirilmesinin gerektiği;

3- Sözleşmelerin Kurul'ca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulanması halinde haklarında soruşturma açılacağı ve aynı Kanun'un 16 ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesi gerektiği;

110 c.1- RTT'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında olan ancak 1998/3 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanmayan bazı sözleşmelerinin 7 yıla yakın bir süredir yürürlükte bulunduğu, bu nedenle teşebbüs hakkında soruşturma açılması gerekebileceği; diğer yandan teşebbüsün en son 2003 yılında imzalamış bulunduğu sözleşmeleri büyük ölçüde Tebliğ'e uygun hale getirmiş olması, eski sözleşmelerde yer alan ilgili Tebliğ'e aykırılıkların ise açık ihlal niteliğinde olmaması ve Tebliğ'e aykırı hükümlere dayanılarak yapılan bir uygulamaya yönelik herhangi bir bulguya rastlanmaması nedeniyle, bayilik sözleşmelerinin Tebliğ'e uyumlu hale getirilmesi konusunda teşebbüsün uyarılması kaydıyla, bu aşamada soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı,

120 2- RTT'nin yetkili bayileri tarafından kurulmuş olan Bayiler Konseyi'nin "yetkili bayilerin kendi aralarındaki iletişim ve işbirliğinin artırılması" hedefinin, ürünlerin yeniden satış fiyatı konusunda bayilerin aralarında bir yatay işbirliği anlaşması yapmalarına ya da bir uyumlu eylem içine girmelerine yol açması durumunda, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ciddi bir rekabet ihlali meydana geleceğinden, bu durumda ilgili teşebbüsler hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca soruşturma açılacağı konusunda RTT'nin Bayiler Konseyi'nin uyarılmasının yerinde olacağı

görüşlerine yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

130 I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Şikayet konusu incelemenin, Renault marka ağır ticari araçlara verilen servis hizmetlerine yönelik olması nedeniyle, ilgili ürün pazarı, "Renault marka ağır ticari araçlar için satış sonrası hizmetler pazarı" olarak tanımlanmıştır.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- 140 RTT'nin bayilik ağının Türkiye geneline yayılmış olması ve ilgili mal ve hizmetlerin ülke genelini kapsamı nedenleriyle, ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler

Önaraştırma aşamasında Raportörler'ce yapılan yerinde incelemelerde elde edilen bilgi ve belgelere aşağıda yer verilmiştir:

- 150 1. RTT'de yapılan incelemeler sırasında Genel Müdür Yardımcısı Yakup SAĞLIK, Pazarlama Müdürü Mete BÜYÜKAKINCI ve Kurumsal Finansman Müdürü İpek PUNTAR ile görüşülmüş; kendilerine, *"Şimdiye kadar RTT yetkili ağında bulunmayan özel bir servis tarafından araçların bakım onarımı için gerekli olan teknik bilginin ya da yedek parçaların sağlanmasına yönelik bir talepte bulunuldu mu? Bulunulduysa bu tür talepler karşısındaki tutumunuzun ne yönde olduğunu açıklar mısınız? Bu tür bir özel servisle RTT arasında herhangi bir hukuki ihtilaf gerçekleşmiş midir?"* soruları yöneltilmiştir.

Bu sorulara yanıt olarak,

- 160 "Geçmiş tarihlerde yetkili servislerimizde müdürlük görevi yapmış ancak daha sonra ayrılmış olan İbrahim ÖZATA'nın Özata Motorlu Araçlar unvanıyla Ankara ilinde Renault marka kamyon ve çekicilere yönelik bir özel servis atölyesi açmış olduğunu biliyoruz. Söz konusu şahıs RTT'ye yetkili servis olma amacıyla bir başvuruda bulunmuş, ancak atölyesinin bulunduğu bölge başka bir bayiye tahsis edilmiş olduğundan söz konusu talebi kabul edilmemiştir. İbrahim ÖZATA kendine ait özel serviste faaliyete başlamasının ardından RTT yetkili servislerinin eski bir çalışanı olarak yetkili servisin bazı müşterilerini kendi özel servisine çekmeye başlamıştır. Bu durumdan şikayetçi olan bayilerimiz bize çeşitli defalar şikayetlerini iletmışlerdir. Konu üzerine tarafımızca yapılan
- 170 inceleme sonucunda, Özata Motorlu Araçlar'ın atölyesinin çeşitli yerlerinde "Renault Trucks (Kamyon)" tanıtma vasıtasını kullandığı ve sanki RTT'nin yetkili servis olduğu izlenimini verdiği ve bu yolla haksız rekabet yarattığı iddiasıyla bir bilirkişi raporu düzenletirilmiştir. Öte yandan takip eden dönemde bu konuya ilişkin olarak başka bir hukuki girişimde bulunulmamıştır.

- İbrahim ÖZATA 12.2.2004 tarihinde RTT'ye göndermiş olduğu bir yazıda, bizden yedek parça, Renault Dialog teşhis bilgisayar cihazı ve teknik yardım almak istediğini ifade etmiştir. Biz söz konusu başvuru üzerine çeşitli defalar hukuki görüş aldık. İlk aldığımız görüş, söz konusu talepleri yerine getirme
- 180 yükümlülüğümüz bulunmadığı yönündeydi. 5 Nisan 2004 tarihinde aldığımız ikinci hukuki görüşte ise 1998/3 sayılı Tebliğ'e göre özel servise yedek parça, teşhis cihazı ve eğitim verme yükümlülüğümüz bulunmadığını, sadece teknik

04-52/692-176

bilgi (tamir manuelleri) vermek yükümlülüğümüzün bulunabileceği ifade edilmekteydi. Biz söz konusu görüş sonrasında, konu hakkındaki belirsizlik nedeniyle henüz bir girişimde bulunmadık. Öte yandan Tebliğ hükümlerine göre böyle bir zorunluluğumuz bulunmaktaysa bundan sonraki dönemde gerekli tamir manuellere verebiliriz.” denilmiştir.

190 2. Renault Trucks’tan tüm bayilere, Genel Müdür Eric LABAT ve Genel Müdür Yardımcısı Yakup SAĞLIK imzasıyla gönderilen 25.3.2003 tarih ve 001/03-03 sayılı sirkülerde,

“Sayın Bayimiz,

200 Renault Trucks ürünlerinin (araç, yedek parça ve servisler), Bayi Sözleşmesinde (Tanımlamalar) belirtildiği üzere, sadece ve sadece Müşterilere (satılan araç veya yedek parçalara tekrar satma amacı gütmeyen) sahip olacak kişi, kişiler veya kuruluş satılabileceğinin; hiç bir şekilde, gene Bayi sözleşmesi, 5. maddenin (satış) E bendine göre ‘...yeni ürünleri RTT’nin dağıtım sistemi haricindeki üçüncü bir motorlu araç satıcısına satış, teşhir gösteri ve depolama amacıyla toptan satma veya devretme hakkına sahip değildir...’ 3. şahıslara, satmak amacı ile satın alanlara, toptancılara, eski bayilere vs. satılmaması gerektiğini bir kez daha hatırlatır, RTT bayisi olarak, bu konuda en yüksek hassasiyeti göstermenizi rica ederiz.” ifadesi yer almıştır.

3. Şirket içi gönderilen 7.7.2003 tarihli elektronik posta mesajında,

210 “Daha önce tarafınıza İbrahim Özata’nın yedek parça arayışları içinde olduğunu tarafınıza bildirmiştim. Özturgut Petrol/Cafer Turgut’un aracı için yedek parçayı İbrahim Özata... Engine’den sağlamıştır. Parçalar bugün geliyor. Tayfun Karahasan” ifadesi bulunmaktadır.

4. Raportörlerce, şikayetçinin Bayiler Konseyi hakkındaki rekabet ihlali iddiaları çerçevesinde Bayiler Konseyi’nin faaliyetleri de araştırılmıştır. Bayiler Konseyi’ne ilişkin olarak, Renault Trucks tarafından bayilere gönderilen 11.11.2002 tarihli sirkülerde,

220 “08 Kasım 2002 Cuma günü RTT’de yapılmış olan toplantıda bayilerimizin tamamının oy birliği ile “RTT Bayileri Konseyi” oluşturulmasına karar verilmiştir ve bir yıl süre ile görev alacak olan konsey heyetinin seçimi yapılmıştır. Anılan oluşumun, bayilerimiz arasındaki ilişki ve çalışma verimliliğini arttıracığına inancımız tamdır.

Konsey heyeti, faaliyet esasları ve tüzük hakkındaki çalışmalarını en kısa sürede tamamlayarak sonraki toplantı tarihi, yeri ve gündemi ile birlikte bütün bayi arkadaşlarımıza iletacaktır. Konsey heyetinde yer alanlar, Başkan Sn. Tayçin Üner, Üyeler Mehmet Çelik, Hasan Mazıcıoğlu, Gürkan Gürbüz...” ifadesi yer almaktadır.

230 Adana Otomotiv'in sahibi Tayçin ÜNER 'le yapılan görüşmede, anılan şahıs diğer markalar ve Renault Mais'te benzer bir yapılanma olduğu için, 2002 yılı sonuna doğru Bayiler Konseyi kurulmasına karar verdiklerini, sektörde bir ağabey olarak görüldüğü için Konsey'in ilk başkanlığını kendisinin yapmasının istendiğini, ancak taşımacılık gibi diğer işleri nedeniyle bu konuyla pek ilgilenemediğini, Konsey'in tüzüğü'nün daha yeni oluşturulduğunu ve 2003 sonunda da başkanlık görevini Ercüment GÖK'e bıraktığını ifade etmiştir.

240 5. Renault Trucks bayisi ve halen RTT Bayiler Konseyi başkanlığını yürüten Ercüment GÖK'e ait olan Gök Otomotiv'de incelemelerde bulunmuş ve burada RTT Yetkili Bayiler Konseyi Tüzüğü'ne ulaşılmıştır. Tüzük, Konseyin yapılanmasına ilişkin kapsamlı düzenlemeler içermekle birlikte, önaraştırma konusuna ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır.

6. Raportörler 16.7.2004 tarihinde RTT Ankara bayisi, Ali Rıza Onat Motorlu Taşıtlar Ticaret ve Sanayi A.Ş. yetkilileriyle görüşmüştür. "Özata Motorlu Araçlar'dan veya Renault Trucks markasına hizmet veren diğer bir özel servisten size gelen herhangi bir yedek parça talebi oldu mu? Bu tip talepler karşısında tutumunuz nedir?" sorusuna,

250 "...Zaman zaman bu tür taleplerle karşılaşmaktayız, Özata Motorlu Araçlar'ın da geçmiş dönemlerde yedek parça talepleri olmuştur. Bu tip durumlarda isteyen firmalara yedek parçaları satıyoruz. Bu parçalardan kar ettiğimiz düşünülürken satmamamız için herhangi bir neden olamaz. Hem Özata'ya, hem Türkiye çapındaki başka özel servislere yedek parça sattığımızı faturalarla belgelendirebiliriz. Diğer Renault Trucks yetkili servislerinin de birçok özel servise bu tür satışları yaptığını bilmekteyiz" şeklinde cevap alınmıştır.

260 7. Yine Ali Rıza Onat Motorlu Taşıtlar A.Ş.'de, Özata Motorlu Taşıtlar yapılan satışlarla ilgili olarak 6.6.2003 ve 7.6.2003 tarihli faturalar tespit edilmiştir. Bunun dışında 2004 yılına ait çeşitli bağımsız tamircilere yapılan satışlara ilişkin faturalar bulunmaktadır. Bu faturalardan çoğunlukla, yağ ve mazot filtresi gibi yedek parçaların satışının yapıldığı anlaşılmıştır.

I.3. Hukuki Değerlendirme

I.3.1. 1998/3 Sayılı Tebliğ'in Getirdiği Hükümler

270 Motorlu taşıt dağıtım anlaşmaları, içerdikleri dikey sınırlamalar (bölge ve müşteri kısıtlamaları ve rekabet yasakları) nedeniyle, rekabeti kısıtlayıcı etkilere sahip olabilmektedir. Motorlu taşıt dağıtımının özel nitelikleri gereği hükümleri benzeşen bu anlaşmalarda var olan rekabet kısıtlamaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle yasaklanmaktadır. Ancak -birçok diğer dikey anlaşma gibi- bazı koşulları taşımak kaydıyla motorlu taşıt sektöründekilerin de etkinliği ve kaliteyi artırıcı etkilerinin bulunması sebebiyle söz konusu anlaşmaların Kanun'un 5. maddesinde öngörülen muafiyet çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

04-52/692-176

280 Motorlu taşıtlar sektöründe dağıtımın, benzer kısıtlamalar içeren yeniden satış anlaşmaları ağıyla örgütlenmesi dikkate alınarak, 1.4.1998 tarihinde 1998/3 sayılı Tebliğ yayımlanmıştır. Tebliğ, hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş anlaşmaları grup olarak 4. maddenin uygulamasından muaf tutmanın yanında Kurul'a olan bildirim mükellefiyetini de ortadan kaldırmaktadır.

290 Motorlu taşıtların bakım onarım hizmetlerinin önemli bir bölümü marka uzmanlığı gerektirmektedir. Üreticilerin dağıtım ağlarında yer alan yetkili satıcı ve servisler, markaya özgü teknik ekipmanları ile üreticilerden aldıkları teknik bilgi ve eğitimler sayesinde söz konusu uzmanlığa sahip olmaktadır. Ancak marka uzmanlığı, mutlaka yetkili servis ağı yoluyla da olmayabilir. Yetkili servis ağı dışında yer alan, ancak gerekli teknik donanıma sahip olan ve belli markalarda uzmanlaşan bağımsız tamirciler de bakım-onarım işlerini yürütebilmektedir.

290 Yetkili servisler tarafından verilen satış sonrası hizmetlerin fiyatları, pek çok hizmeti yetkili servislere eş kalite düzeyinde verebilen bağımsız tamircilere kıyasla daha yüksek düzeyde olabilmektedir. Bu nedenle, bakım-onarım hizmetleri pazarında rekabetin korunması bakımından, yeterli sayıda etkin çalışan bağımsız tamircinin bulunması önemlidir.

300 Son yıllarda motorlu taşıtların giderek daha karmaşık teknolojik donanıma sahip olması nedeniyle, bağımsız tamircilerin, taşıtların bakım-onarım hizmetleri için gerekli olan teknik bilgiye erişimi konusu daha çok önem kazanmaktadır. En az teknik bilgiye erişim konusu kadar önem taşıyan bir diğer husus, bağımsız tamircilerin taşıtların bakım-onarımı için gerekli olan yedek parçaları temin edebilmeleri konusudur.

310 1998/3 sayılı Tebliğ, motorlu taşıtlar sektöründe satış sonrası hizmetlerde etkin bir rekabetin gerçekleşebilmesi için bir yandan sağlayıcıların rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki dağıtım sistemlerine belirli koşullarda muafiyet tanırken, diğer taraftan bağımsız tamircilerin de rekabete dahil olmasını kolaylaştırmak amacıyla bunların gerekli teknik bilgi ve yedek parçalara erişimlerini garanti altına almaya yönelik bazı düzenlemeler getirmiştir.

310 İddia konusu eylemler aşağıda Tebliğ'in söz konusu düzenlemeleri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

1.3.2. Şikayetçinin RTT'den Taleplerinin Karşılanmamasına Yönelik İddiaların Değerlendirilmesi

320 Şikayetçinin iddiaları, RTT'den yazılı olarak yedek parça, Renault Dialog teşhis bilgisayar cihazı ve teknik yardım istendiği, ancak söz konusu taleplerin RTT tarafından karşılanmadığı şeklindedir. Şikayetçi ayrıca, RTT'den sözlü olarak Renault Trucks araçlara yönelik mekanik tamir takımları ve yedek parça bilgisayar yazılımı talep ettiğini, ancak bu talebinin de karşılanmadığını iddia etmektedir.

Raportörlerce yapılan yerinde incelemelerde, RTT'nin şikayetçinin söz konusu taleplerini karşılamadığı anlaşılmıştır. RTT'den yedek parça talebine ilişkin iddialar aşağıda ayrıca incelendiğinden bu bölümde şikayetçinin diğer taleplerine yönelik iddiaları değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede, Tebliğ'in 7-k maddesine göre;

330

“Üreticinin sınai ve fikri mülkiyet haklarının ihlal edilmemesi ve kötüye kullanılmaması kaydıyla, üreticinin dağıtım sisteminde yer almayan tamircilerin, anlaşma konusu malların bakım ve onarımı veya çevre koruma önlemlerinin uygulanabilmesi için gerekli teknik bilgiye uygun bir bedel karşılığında ulaşılabilmemesinin üretici tarafından reddedilmesi”, grup muafiyeti kapsamı dışında kalan rekabet sınırlamaları arasında bulunmaktadır.

340

Dolayısıyla, Tebliğ'de dağıtım sistemi dışında yer alan tamircilere sağlayıcılar tarafından teknik bilginin verilmesi zorunlu kılınmakta, buna karşılık şikayetçi tarafından RTT'den talep edilen, teşhis cihazı, tamir ekipmanı, teknik yazılım gibi unsurların temin edilmesi zorunluluğuna yer verilmemektedir. Rekabet Kurumu tarafından 1998/3 sayılı Tebliğ'i yenilemek üzere hazırlanan Tebliğ Taslağı'nda sağlayıcıların bağımsız tamircilere teknik bilginin yanında yukarıda sayılan diğer unsurları da temin etmesi yükümlülüğünü içeren düzenlemeye yer verilmeyle birlikte söz konusu Tebliğ Taslağı henüz yürürlüğe girmediğinden 1998/3 sayılı Tebliğ'deki düzenlemenin esas alınmıştır.] Bu çerçevede mevzuata göre RTT'nin talep edilmesi halinde şikayetçiye yalnızca araçların bakım onarımına ilişkin teknik bilgiyi vermesi zorunludur. Diğer bir deyişle şikayetçinin RTT'den istediği, teşhis cihazı, tamir ekipmanı, teknik yazılım gibi unsurların verilmesi en azından mevcut mevzuatın getirdiği düzenlemeler çerçevesinde zorunlu değildir.

350

360

Şikayetçiden RTT'ye gönderilen 12.2.2004 tarihli yazıda sıralanan talepler arasında “teknik yardım” ifadesine de yer verilmeyle birlikte; bu ifadeden istemin kapsamı tam olarak anlaşılammamaktadır.. Söz konusu ifade ile kastedilen teknik bilgi ise, bu durumun daha açık bir şekilde dile getirilmesi beklenmelidir. Buna karşılık bilgiden ziyade “teknik eğitim” talep ediliyor ise, mevcut Tebliğ'e göre eğitim talebinin RTT tarafından karşılanması zorunluluğu bulunmamaktadır. İstenenin teknik bilgi olduğu kabul edilse dahi, söz konusu talebin karşılanmamış olması Tebliğ'in ihlal edildiği anlamına gelmemektedir. Zira 1998/3 Tebliğ'in “kara listesi” olarak adlandırılabilen 7. maddesinde yer alan eylemlerin -mevzuatta da belirtildiği üzere- sağlayıcı tarafından sistematik bir biçimde gerçekleştirilmesi durumunda, anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanamaması söz konusu olacaktır. .

I.3.3. Yedek Parçaya Erişim ile İlgili İddiaların Değerlendirmesi

370

Şikayetçi Özata'nın iddiaları arasında Renault Trucks marka araçların onarımını yapabilmek için gerek duyulan orijinal yedek parçalara erişimde de sorun yaşandığı iddiası yer almaktadır. Özata, RTT'nin kendisine yedek parça sağlamadığını, yetkili satıcılara da sistem dışına parça verilmemesi konusunda baskı yaptığını, yetkili satıcıların ise kurmuş oldukları Bayiler Konseyi'nde özel servislere yedek parça satılmaması konusunda anlaşmalarını iddia etmektedir.

380

1998/3 sayılı Tebliğ, motorlu taşıtların ve satış sonrası hizmetlerin dağıtımının etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi bakımından, dağıtıcı ve yetkili satıcılara getirilen bazı kısıtlamaların vazgeçilmez olduğu varsayımıyla, seçici nitelikteki motorlu taşıt dağıtım sistemlerine muafiyet tanıyan bir düzenleme getirmiştir. Seçici dağıtımın 1998/3 sayılı Tebliğ'in hükümlerine de yansıyan tanımı iki temel unsurdan oluşmaktadır. Bunlardan birincisi sağlayıcının sözleşme konusu ürünleri dağıtım sistemi dışındaki yeniden satıcılara satmamayı taahhüt etmesidir ki, bu durum Tebliğ'in 2. maddesinde ifade edilmiştir. Tebliğ'in Kapsam başlıklı bu maddesine göre,

390

"iki teşebbüsün taraf olduğu ve bir tarafın karayollarında kullanım amaçlı üç veya daha fazla tekerlekli motorlu yeni taşıt araçları ile bunlarla birlikte yedek parçalarını ülkenin tamamında veya belirlenmiş bir bölümünde yeniden satış amacıyla yalnız diğer tarafa veya onunla birlikte dağıtım sistemi içinde yer alan belirli sayıdaki teşebbüslere vermeyi kabul ettiği anlaşmalar" Tebliğ kapsamında yer almaktadır. Görüldüğü üzere RTT'nin dağıtım sisteminde yer almayan özel servis Özata'ya yedek parça sağlamaması seçici dağıtım sisteminin gereği olduğu gibi, Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanabilmesi için bir zorunluluktur. Bu nedenle RTT'nin, dağıtım sistemi içine girmediği sürece (bir başka deyişle yetkili satıcı ve/veya servis olmadıkça) Özata'ya yedek parça sağlaması söz konusu olmayacaktır.

400

Seçici dağıtım tanımının ikinci unsurunu ise, yetkili satıcı ve servislerin de dağıtım sistemi dışındaki satıcılara mal sağlamamayı taahhüt etmesi oluşturmaktadır. Söz konusu unsur ise, Tebliğ'in 4-b/9 maddesinde -bu duruma bir istisna getirilerek - ifade bulunmaktadır. Buna göre yetkili satıcıya getirilen;

410

"Dağıtım sistemi içinde yer almayan başka bir satıcıya anlaşma konusu malları satmama veya anlaşmanın kapsadığı ürün yelpazesinde yer alan yedek parçaları, anlaşma konusu motorlu taşıt araçlarının bakım ve onarımında kullanılmadıkça temin etmeme yükümlülüğü" grup muafiyeti kapsamında yer almaktadır. Hükme göre RTT'nin yetkili satıcılarına anlaşma konusu ürünleri yalnızca nihai müşterilere satma ve dağıtım sistemi dışındaki yeniden satıcılara satmama yükümlülüğü getirmesi mümkünken, bu durumun istisnası olarak yedek parçaları yalnızca bakım ve onarımda kullanacak tamircilere satmama yükümlülüğü getirmesi muafiyet kapsamı dışında bırakılmıştır.

04-52/692-176

Daha önce de yer verildiği üzere, RTT tarafından yetkili satıcılarına gönderilen sirkülerde,

420 “sadece ve sadece Müşterilere (satılan araç veya yedek parçalara tekrar satma amacı gütmeyen sahip olacak kişi, kişiler veya kuruluş satılabilirliğinin; hiç bir şekilde, gene Bayi sözleşmesi, 5. maddenin (satış) E bendine göre ‘...yeni ürünleri RTT’nin dağıtım sistemi haricindeki üçüncü bir motorlu araç satıcısına satış, teşhir gösteri ve depolama amacıyla toptan satma veya devretme hakkına sahip değildir...’ 3. şahıslara, satmak amacı ile satın alanlara, toptancılara , eski bayilere vs. satılmaması gerektiğini bir kez daha hatırlatırız”

430 ifadesi yer almaktadır. RTT yetkilileri söz konusu sirkülerle ürünlerin yalnızca yeniden satış amacıyla satın alacak teşebbüslere, yetkili satıcılar tarafından yapılacak satışların engellenmesinin amaçlandığını, parçaları bakım onarımda kullanacak tamircilere yapılacak satışlara ilişkin bir yasak getirilmediğini ifade etmişlerdir.

440 Sirkülerin, mevcut şekliyle, dağıtım sistemi dışına yapılacak tüm satışların istisna getirmeksizin yasaklandığı yönünde yorumlanması mümkün görünmektedir. Diğer taraftan söz konusu tutanakta alıntı yapılan sözleşme maddesinin yalnızca 1997 ve 1999 yılları arasında imzalanan 3 bayilik sözleşmesinde bulunduğu, daha sonraki tarihlerde geri kalan tüm bayilerle imzalanan sözleşmelerde ise söz konusu hükmün “ürünlerin bakım ve onarımında kullanılmadıkça” ifadesi eklenerek Tebliğ hükümlerine uygun bir biçimde değiştirildiği belirlenmiştir.

450 Ayrıca RTT’de tespit edilen şirket içi elektronik posta yazışmasında şikayetçinin yedek parça arayışlarından söz edilerek, parçaların RTT yetkili satıcılarından biri olan Engine’den sağlandığının belirtildiği ve bu durumun olumsuz bir değerlendirmeye yer verilmeksizin RTT yetkilileri tarafından doğal karşılandığı görülmektedir. Bunun dışında RTT merkezinde Raportörlerce yapılan yerinde incelemede elektronik postalar da dahil olmak üzere şirket içi ve dışı yazışmalar ve bayilere gönderilen sirkülerler gözden geçirilmiş, bağımsız tamircilere yedek parça satılmamasına yönelik olarak RTT tarafından bayilere baskı ya da yaptırım uygulandığı yönünde tespite ulaşılamamıştır.

1.3.4. Bayiler Konseyi Hakkındaki İddiaların Değerlendirilmesi

Şikayetçinin iddiaları arasında yer alan bir başka husus, Renault Trucks bayilerinin kendi aralarında bir Konsey kurdukları ve söz konusu Konsey’in bağımsız tamircilere yedek parça sağlanmaması konusunda bir karar alarak uygulamaya koyduğudur. Söz konusu iddia, 1998/3 sayılı Tebliğ hükümlerinden bağımsız olarak, rakip konumdaki teşebbüsler arasında rekabeti kısıtlayıcı nitelikte bir yatay anlaşmanın varlığına işaret etmektedir.

04-52/692-176

460 RTT tarafından bayilere gönderilen ve Bayiler Konseyi'nin oluşturulduğu ifade edilen yazı, Bayiler Konseyi'nin başkanlığını yürüten Ercüment GÖK'e ait Gök Otomotiv'de yapılan yerinde incelemelerde örneği alınan Konsey Tüzüğü ve RTT yetkilileri ve Ercüment GÖK ile yapılan görüşmeler, RTT bayileri arasında Bayiler Konseyi adındaki bir oluşumun varlığını doğrulamaktadır. 4054 sayılı Kanun açısından önemli olan ise, söz konusu oluşumun amacı, niteliği ve iddia edildiği gibi rekabeti kısıtlayıcı eylemleri gerçekleştirme amacıyla kullanılıp kullanılmadığıdır.

470 Önaraştırma kapsamında yapılan görüşmelerde Bayiler Konseyi'nin kuruluş amacı, bayilerin karşılaştığı sorunların RTT'ye iletilmesi ve RTT ile ilişkilerinde bayilerin görüşlerinin daha fazla dikkate alınması şeklinde ifade edilmiştir.

Tüzükte ise Konsey'in amaçları şu şekilde düzenlenmiştir:

- 480 “A. RTT ile şebeke arasındaki işbirliğinin arttırılması
B. Yetkili Bayilerin kendi aralarındaki iletişim ve işbirliğinin arttırılması
C. Şirket Politikalarının belirlenmesinde, Yetkili Bayilerin ortak görüşlerinin dikkate alınması.
D. Şebekenin organize bir güç haline gelmesiyle, diğer markalara karşı rekabet gücünün artırılması.
E. Yetkili Bayi-RTT iletişiminin seçilmiş Bölge Başkanları kanalıyla sistemli bir yapıya kavuşturulması ile iletişim etkinliğinin artırılması, karşılıklı, hızlı ve eksiksiz bilgi akışının temini ve sorunların daha hızlı çözümlenmesinin sağlanması”

490 Tüzükte yer alan Konsey'in kuruluş amaçlarından (B) maddesi dışındakilerin 4054 sayılı Kanun açısından sakıncasının bulunmayacağı anlaşılmıştır. Diğer yandan (B) maddesinde ifade edilen “Yetkili Bayilerin kendi aralarındaki iletişim ve işbirliğinin arttırılması” hedefi, özellikle söz konusu iletişim ve işbirliğinin bayilerin ürünlerin yeniden satış fiyatı konusunda anlaşmalarına yol açması durumunda, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ciddi bir rekabet ihlaline yol açabilecektir. Bu nedenle Bayiler Konseyi ve RTT bayilerinin ilgili madde konusunda uyarılması gerekli görülmüştür.

500 Diğer taraftan Konsey Tüzüğü'nde Konsey'in 5.5.2002 tarihinde kurulduğu ve 9.6.2004 tarihinde Konsey Temsilciler Kurulu Üyeleri'nin onaylaması ile birlikte yürürlüğe gireceği ilgililerce belirtilmektedir. Ancak gerek RTT yetkilileri gerekse Ercüment GÖK tarafından Konsey'in 2002 yılı içinde kurulmuş olmakla birlikte aktif olarak faaliyete geçmediği ve söz konusu yıldan bu yana yalnızca iki toplantı yapılabildiği ifade edilmiştir. Halen Konsey başkanlığını yürüttüğü ifade edilen Ercüment GÖK'ün bürosunda yapılan yerinde incelemede ise, Tüzük taslağından başka gerek bayiler tarafından bağımsız tamircilere yapılacak yedek parça satışı gerekse Konseyin diğer faaliyetlerine ilişkin herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır. Bu durum Konsey'in henüz aktif olarak faaliyete geçmediği yönündeki beyanları desteklemektedir.

510 RTT Ankara Bayisi Ali Rıza ONAT yetkilileriyle yapılan görüşmelerde, zaman zaman Türkiye genelinde faaliyet gösteren bağımsız tamircilerden gelen Renault Trucks yedek parça talepleriyle karşılaştığı ve söz konusu teşebbüslere yedek parça satışının yapıldığı, hatta şikayetçi ÖZATA'ya dahi kendileri tarafından yedek parça satışı yapıldığı ifade edilmiş, söz konusu satışları belgelemesi amacıyla aralarında 6.6.2003 ve 7.6.2003 tarihlerinde ÖZATA' adına düzenlenen iki faturanın da bulunduğu çeşitli faturalar sunulmuştur.

520 Ayrıca bizzat şikayetçi ÖZATA, Türkiye'nin değişik bölgelerinde faaliyet gösteren RTT Bayilerinden yedek parça satın alabildiğini, ancak bu konudaki sıkıntının söz konusu satışlara ilişkin olarak kendi firması adına fatura düzenlenmemesi olduğunu ifade etmektedir.

Bunların dışında, bağımsız tamircilere yedek parça satışı yapılmaması konusunda Konsey tarafından alınmış ve etkin olarak uygulanan bir Kararın varlığına işaret eden hiçbir belge ve bulguya ulaşılamamıştır.

I.3.5. RTT'nin Bayilik Sözleşmeleri'nin Değerlendirilmesi

Yapılan yerinde incelemelerde şikayet konusu eylemlerin yanı sıra RTT'nin bayilik sözleşmeleri de incelenmiştir.

530 RTT'nin Türkiye'deki dağıtım ağı ülkenin farklı bölgelerinde faaliyet gösteren toplam 16 bayiden oluşmaktadır. RTT yetkililerinden alınan bilgiye göre RTT bayilerinin tamamı Renault Trucks marka ağır ticari araçların, bunların yedek parçalarının ve satış sonrası hizmetlerinin dağıtımını gerçekleştirmektedir. Bayilerle RTT arasındaki ilişkiler imzalanan Bayilik Sözleşmeleri ile düzenlenmektedir. RTT mevcut 16 bayisiyle en eskisi 29.12.1997, en yenisi 4.7.2003 tarihinde olmak üzere farklı tarihlerde Bayilik Sözleşmeleri imzalamış bulunmaktadır. 16 bayi ile imzalanan sözleşmelerinin tamamı "Bayilik Sözleşmesi" olarak adlandırılmış olsa da maddelerinde imzalandıkları döneme göre farklılıklar olduğu, ilerleyen yıllar içinde bazı hükümlerde kademe kademe değişiklikler yapıldığı anlaşılmıştır.

540 Bu çerçevede, 1997-1999 yılları arasında imzalanmış 3 bayilik sözleşmesinin ayrı bir grup, 2000-2003 yılları arasında imzalanan sözleşmelerin ayrı bir grup olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

I.3.5.1. 1997-1999 tarihleri arasında imzalanan bayilik sözleşmeleri

550 RTT'nin bayilik sözleşmelerinin en eskisi 29.12.1997 tarihinde İstanbul bayilerinden Horoz Taşıt Ticaret ve Sanayi A.Ş. ile imzalanmıştır. Raportörlerce yapılan incelemede teşebbüsün 2.4.1998 ve 16.9.1999 tarihlerinde diğer iki bayi

04-52/692-176

ile imzalamış olduğu sözleşmelerin de aynı maddelerden olduğu tespit edilmiştir.

İçerdikleri rekabet yasağı ve aşağıda değinilen diğer bazı hükümler nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bulunan bayilik sözleşmelerine ilişkin olarak Kurum'a herhangi bir muafiyet başvurusunda bulunulmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle söz konusu sözleşmelerin 1998/3 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

560 **1.3.5.1.1. Sağlayıcının, yetkili satıcının anlaşma bölgesinde başka teşebbüslerle anlaşma yapma hakkını saklı tutması**

Bayilik Sözleşmesi'nin 2-D maddesinde, "Bu sözleşme, Bayi'e herhangi bir bölgede, ilde veya mahalde tekel hakkı bahşetmez. RTT dilediği coğrafik birimde yeni bayilikler, acentalıklar, komisyonculuklar, ortaklıklar kurmak, mağazalar, atölyeler, satış noktaları açmak hakkına sahiptir." ifadesi yer almaktadır.

570 1998/3 sayılı Tebliğin 7-d maddesine göre ise, "Sağlayıcının, anlaşma ile satıcının anlaşma bölgesinde faaliyet gösteren başka satıcı teşebbüslerle, anlaşma konusu malların dağıtım ve servisi konusunda veya anlaşma bölgesini değıştirmesi konusunda anlaşma yapma hakkını saklı tutulması." anlaşmanın grup muafiyeti kapsamı dışına çıkmasına neden olmaktadır.

Esasen, 1998/3 sayılı Tebliğ'e göre, yetkili satıcıya belirli bir münhasır anlaşma bölgesi verilmesi ve bölge içinde RTT'nin başka teşebbüslerle anlaşma yapma hakkını saklı tutmaması gerekmektedir. Bu nedenle bayilik sözleşmesinin 2-D maddesinin 1998/3 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

580 **1.3.5.1.2. Tebliğ kapsamı dışındaki ürünlerin dağıtımının sözleşmede düzenlenmesi**

Bayilik Sözleşmesi Madde 3-A'da, "Genel: Bayi, Renault V.I. veya RTT tarafından üretilen veya ürettirilen ve bu Sözleşme'de belirlenen Araç, Aksesuar ve Yedek Parçaları, RTT'den Sözleşme koşullarına uygun olarak teslim alıp, gene bu Sözleşme'de belirlenen işyerinde, Sözleşme koşullarına uygun olarak satmayı..... kabul ve taahhüt eder." ifadesi yer almaktadır.

590 1998/3 sayılı Tebliğin 7-b maddesine göre ise; "Taraflarca anlaşmaya bu Tebliğde anılan mal ve hizmetlerden başka mal ve hizmetlerle ilişkili hükümler konulması veya anlaşmanın bu gibi mal ve hizmetlere uygulanması." anlaşmanın grup muafiyeti kapsamı dışına çıkmasına neden olmaktadır.

Buna göre; Bayilik sözleşmesinde yer alan söz konusu hüküm Tebliğ'e aykırılık oluşturmaktadır.

04-52/692-176

I.3.5.1.3. Rekabet Yasağı

600 - Bayilik Sözleşmesi Madde 3-B-VII'de "Bayi, Renault V.I ve/veya RTT'nin temin ettiğinden başkaca mal üretmeyecek, ürettirmeyecek, temin etmeyecek ve satın almayacaktır.",

- Madde 19-A ve B'de "Bayi sadece işbu sözleşme konusu ürünleri satacak, bu ürünlere dair sipariş verecek ve reklam yapacaktır. Aksi kararlaştırılmadıkça, Bayi sadece işbu Sözleşme'de öngörülen işiyle ilgili faaliyet gösterecektir.",

- Madde 7-C'de ise "Bayi tüm Araç, Yedek Parça ve Aksesuarları RTT'den temin edecektir."

610 ifadeleri yer almaktadır.

1998/3 sayılı Tebliğ'in 4-b/3 maddesinde; "Ayrı satış yerlerinde, ayrı bir yönetimle ve ayrı bir yasal varlık halinde ve markalar arasında karışıklıktan kaçınacak şekilde satış halleri hariç olmak üzere üreticiden başka kişiler tarafından sunulan motorlu yeni taşıt araçlarını satmama yükümlülüğü" getirilmesi grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülükler arasında sayılmıştır.

620 Bir başka deyişle Tebliğ, başka markaların satışı ile ilgili olarak sağlayıcı tarafından getirilebilecek rekabet yasaklarına ancak belli sınırlar dahilinde izin vermektedir. Bayilik sözleşmesinin ilgili hükümlerinde ise, başka marka araçların satışı Tebliğ'e aykırı bir biçimde istisna getirmeksizin yasaklanmaktadır.

I.3.5.1.4. Eşdeğer Kalitede Yedek Parça Kullanımı

Madde 14-B'de, "Bayi tüm parça ve aksesuarları, RTT tarafından belirlenmiş hüküm ve şartlarla sadece RTT'den satın alacaktır" denilmektedir.

630 Tebliğ'in 7-h maddesine göre, "Sağlayıcının, satıcının 4 üncü maddenin b-5 inci bendinde yer alan anlaşma konusu mallarla rekabet edebilecek ve onların kalitesine denk olan yedek parçaları dilediği bir üçüncü teşebbüsten elde etme serbestliğini doğrudan veya dolaylı olarak sınırlandırması." anlaşmaların grup muafiyeti kapsamı dışına çıkmasına neden olmaktadır.

Buna göre, Bayilik Sözleşmesi'nin 14-B maddesi ile bayinin alternatif kaynaklardan yedek parça temin edebilmesi Tebliğ hükümlerine aykırı bir biçimde tamamen yasaklanmaktadır.

I.3.5.1.5. Bağımsız tamircilere yedek parça satışının engellenmesi

640 Bayilik Sözleşmesi Madde 5-E'de, "Bayi, RTT'nin önceden yazılı onayını almadan, Ürünleri diğer bir Tali Bayi'e veya üçüncü bir kişiye satış, teşhir,

04-52/692-176

gösteri ve depolama amacıyla toptan satma veya devretme hakkına sahip değildir.” ifadesi yer almaktadır.

650 Tebliğ’in 4-b/9 maddesine göre ise yetkili satıcıya getirilen; “Dağıtım sistemi içinde yer almayan başka bir satıcıya anlaşma konusu malları satmama veya anlaşmanın kapsadığı ürün yelpazesinde yer alan yedek parçaları, anlaşma konusu motorlu taşıt araçlarının bakım ve onarımında kullanılmadıkça temin etmeme yükümlülüğü” grup muafiyeti kapsamında yer almaktadır.

1997-1999 arasında imzalanan sözleşmelerde bulunan söz konusu maddenin mevcut şekliyle dağıtım sistemi dışına yapılacak tüm satışların istisna getirmeksizin yasakladığı yönünde yorumlanması mümkün olduğundan Tebliğ hükümlerine aykırı oluğu kanaatine varılmıştır.

1.3.5.1.6. Sözleşme ve feshi ihbar süreleri

660 Bayilik Sözleşmesinin 21. maddesi, “İşbu Sözleşme’nin süresi 3 yıl olup, Sözleşme, taraflarca , imzalandığı anda yürürlüğe girecek, Madde 22 uyarınca sona erdirilmediği takdirde birer yıllık dönemler halinde otomatikman yenilenecek ve taraflardan biri 3 ay önceden yazılı olarak feshi ihbarda bulunmadıkça yürürlükte kalacaktır.” şeklindedir.

1998/3 sayılı Tebliğin 2000/3 sayılı Tebliğ ile değişik 6. maddesinin ikinci paragrafı uyarınca,

670 “b) Belirsiz süreli anlaşmalarda yer alacak feshi ihbar süresinin, her iki taraf için en az iki yıl olması; ancak sağlayıcının anlaşmaya son vermesi halinde kanundan veya anlaşmadan dolayı uygun bir tazminat ödemek zorunda olduğu veya satıcının dağıtım sistemine ilk kez girdiği ve anlaşma süresinin veya anlaşmanın olağan feshi ihbar süresinin bu satıcı tarafından ilk kez kabul edildiği hallerde bu sürenin asgari bir yıl olması,

c) Belirli süreli anlaşmalarda ise, anlaşma süresinin en az beş yıl olması ve anlaşmada yer alacak olan yenilememe isteğini anlaşmanın sona ermesinden asgari altı ay önce bildirmeyi her iki tarafın da kabul etmesi.” anlaşmalara muafiyet tanınabilmesi için zorunlu haller arasında sayılmıştır.

680 Görüldüğü üzere 3 yıllık bir süre ile imzalanan bayilik sözleşmesinde yer alan sözleşme ve feshi ihbar süreleri Tebliğ’de öngörülen düzenlemeye uygun değildir.

1.3.5.2. 2000-2003 yılları arasında imzalanan bayilik sözleşmeleri

2000 yılından itibaren RTT’nin yeni bayileriyle eski sözleşmelerin revize edilmiş halini imzaladığı görülmektedir.

04-52/692-176

690 RTT'nin 2000 yılından sonra imzalamış olduğu sözleşmelere bakıldığında eski sözleşmelerde bulunan ve 1998/3 sayılı Tebliğ'e aykırılık teşkil eden hükümlerin önemli bir kısmının Tebliğ'e uygun hale getirildiği görülmektedir.

700 Bununla birlikte Tebliğ hükümlerine en uygun bir biçimde düzenlendiği söylenebilecek 2003 tarihli sözleşmelerde de, eski sözleşmelerde yer alan Tebliğ'e aykırı bazı hükümlerin mevcudiyetini koruduğu tespit edilmiştir. Eski sözleşmelerde yer alan Madde 2-D'de RTT'nin yetkili satıcının anlaşma bölgesi içinde başka teşebbüslerle anlaşma yapma hakkını saklı tutmasını düzenleyen ve Madde 3-A'da Tebliğ kapsamında bulunmayan ürünlerden olan "aksesuarların" da sözleşme hükümlerine göre dağıtılacağını düzenleyen hükümler 2003 yılında imzalanan sözleşme metinlerinde de yerini korumaktadır.

710 Konuya ilişkin olarak RTT yetkililerinden, sözleşmelerin hepsinde aynı temel metnin baz alınmış olduğu, diğer taraftan zaman içerisinde yeni bayilerle imzalanan sözleşmelerde bazı hükümlerin değiştirildiği, en son bayilerle imzalanan sözleşmelerin maddelerinde 1998/3 sayılı Tebliğ'e uyum sağlanması amacıyla başta sözleşme süreleri ve feshi ihbar süreleri olmak üzere bazı değişiklikler yapıldığı ancak eski bayilerle imzalanmış bulunan sözleşmelerin yenilenmediği bilgisi edinilmiştir. Yetkililer, Rekabet Kurumu tarafından yürütülen motorlu taşıt dağıtımına yönelik tebliğ çalışmaları nedeniyle eski sözleşmelerini yenilemediklerini, yeni tebliğin yayımlanması durumunda tüm bayilerle yeni tebliğ hükümlerine göre düzenlenmiş tek tip bayilik sözleşmelerinin imzalanmasının planlandığını ifade etmişlerdir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre;

720 A- Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'nin şikayet konusu eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'a ve 1998/3 sayılı Tebliğ'e aykırılık taşımadığına, bu nedenle teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine;

B- Bununla beraber, yapılan incelemeler sırasında Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'nin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki Bayilik Sözleşmeleri'nin 1998/3 sayılı Tebliğ'e aykırı hükümler içerdiğinin tespit olunması nedeniyle:

730 1.- Bayilik sözleşmelerinin 3-A maddesi ve diğer maddelerinden aksesuarların dağıtımına ilişkin hükümlerin ve 2-D maddesinde yer alan, Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'nin yetkili satıcının anlaşma bölgesinde başka satıcı teşebbüslerle anlaşma yapma hakkını saklı tutmasını düzenleyen hükmün, 1998/3 sayılı Tebliğ'in 7-d maddesine uygun şekilde düzenlenmesi,

04-52/692-176

- 1997-2001 yılları arasında imzalanan sözleşmelerin yürürlük ve feshi ihbar sürelerine ilişkin 21 ve 22. maddelerin 1998/3 sayılı Tebliğ'in 2000/3 sayılı Tebliğ ile değişik 6. maddesine uygun şekilde düzenlenmesi,

- 1997-1999 yılları arasında imzalanan sözleşmelerin,

740 başka marka araçların satışı ile ilgili 3-B-VII, 19-A ve B, 7-C maddelerinin 1998/3 sayılı Tebliğ'in 4-b/3 maddesi uyarınca, ayrı satış yerlerinde, ayrı bir yönetimle ve ayrı bir yasal varlık halinde ve markalar arasında karışıklıktan kaçınacak şekilde satış hallerinde, bayinin başka marka motorlu araçları satabilmelerine olanak tanıyacak şekilde düzenlenmesi,

bayinin başka kaynaklardan gelen yedek parçaları kullanmasını yasaklayan 14-B maddesinin, 1998/3 sayılı Tebliğ'in 7-h maddesi uyarınca, orjinal parçalarla eşdeğer kalitedeki yedek parça kullanımına izin verecek şekilde düzenlenmesi,

750 üçüncü kişilere mal satılmamasına ilişkin 5-E maddesinin 1998/3 sayılı Tebliğ'in 4-b/9 maddesi uyarınca araçların bakım ve onarımında kullanacak bağımsız tamircilere yedek parçaların satışına yasak getirmeyecek şekilde düzenlenmesi,

kaydıyla ilgili sözleşmelerin 1998/3 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanabileceğine;

2- Söz konusu değişikliklerin 60 gün içerisinde yapılarak Rekabet Kurumu'na bildirilmesine; Kurul'ca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulanması halinde haklarında soruşturma açılacağı ve aynı Kanun'un 16 ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı taraflara bildirilmesine;

760

C.1- Renault Trucks Türkiye'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında olan ancak 1998/3 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanmayan bazı sözleşmelerinin 7 yıla yakın bir süredir yürürlükte bulunduğu, bu nedenle teşebbüs hakkında soruşturma açılmasının gerekebileceği, ancak teşebbüsün en son 2003 yılında imzalamış bulunduğu sözleşmeleri Tebliğ'e büyük ölçüde uyumlu hale getirmiş olması, eski sözleşmelerde yer alan 1998/3 sayılı Tebliğ'e aykırılıkların ise açık ihlal niteliğinde olmaması ve Tebliğ'e aykırı hükümlere dayanarak yapılan uygulamaya yönelik herhangi bir bulguya rastlanmaması nedeniyle, bayilik sözleşmelerinin Tebliğ'e uyumlu hale getirilmesi konusunda teşebbüsün uyarılması kaydıyla, bu aşamada soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına,

770

2- Renault Trucks Türkiye'nin yetkili bayileri tarafından kurulmuş olan Bayiler Konseyi'nin "yetkili bayilerin kendi aralarındaki iletişim ve işbirliğinin artırılması" hedefinin, ürünlerin yeniden satış fiyatı konusunda bayilerin aralarında bir yatay işbirliği anlaşması yapmalarına ya da bir uyumlu eylem içine girmelerine yol açması durumunda, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabet ihlaline neden olacağına, bu durumda ilgili teşebbüsler hakkında Kanun'un 40.

04-52/692-176

780 maddesi uyarınca soruşturma açılacağı konusunda Renault Trucks Türkiye'nin Bayiler Konseyi'nin uyarılmasına;

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.